



## РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните  
Център за оценка на риска  
по хранителната верига



### Информация относно:

## Неприятеля *Eutetranychus banksi* (Тексаски цитрусов акар), включен в списъка за предупреждения на Европейската и средиземноморска организация за растителна защита

Европейската и средиземноморска организация за растителна защита (European plant protection organization - EPPO), през април 2024 г., е включила в списъка си за предупреждения (EPPO Alert List)<sup>1</sup> нов неприятел - *Eutetranychus banksi* (Тексаски цитрусов акар). Извън естественият си ареал на разпространение (Северна, Централна и Южна Америка) неприятелят се е разпространил и в региона на EPPO - Иберийския полуостров (Португалия и Испания). *Eutetranychus banksi* е полифаг, който в Европа нанася щети основно по видовете от род *Citrus* (цитрус).

*Eutetranychus banksi* (McGregor) (Фигура 1.), с тривиално име - Тексаски цитрусов



Фиг.1. Възрастен индивид *Eutetranychus banksi* и яйца

акар, принадлежи към клас *Arachnida* (паякообразни), семейство *Tetranychidae* (тетранихови акари).

Неприятелят се среща и под следните синоними: *Anychus banksi* McGregor, *Anychus rusti* (McGregor), *Anychus verganii* Blanchard, *Tetranychus banksi* McGregor.

Този тетранихов акар е включен в списъка за предупреждения на EPPO, тъй като присъства в Европа (Португалия 1999 г. и Испания 2001 г.) и нанася повреди по видовете от род *Citrus* (цитрус). През последните години, нанесените щети от него стават все по значими и *Eutetranychus banksi* се превръща в преобладаващия (най-често срещания), с висока плътност, тетранихов акар по насажденията от цитрусови култури.

<sup>1</sup> EPPO Alert List, сам по себе си не е списък на вредители, препоръчани за регулиране като карантинни вредители и не представлява препоръка за фитосанитарни разпоредби.

Amber     Green     White

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136

<https://corhv.government.bg>, [corhv@mzh.government.bg](mailto:corhv@mzh.government.bg)

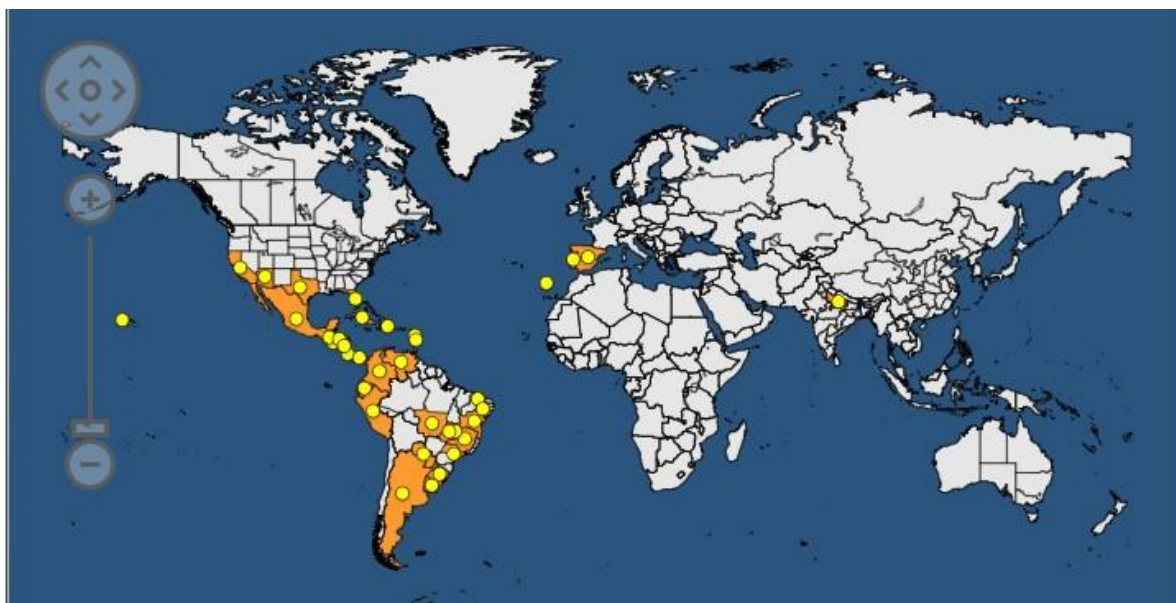
тел. 02/4273056

## Географско разпространение

Неприятелят *Eutetranychus banksi* е с произход Северна Америка. За първи път е съобщен през 1935 г., от долината Рио Гранде в Тексас, Съединени Американски щати (САЩ), като важен вредител по цитрусовите култури. Към настоящия момент е широко разпространен в Северна, Централна и Южна Америка.

- Северна Америка - САЩ (Аризона, Калифорния, Флорида, Хавай, Тексас) и Мексико;
- Централна Америка и Карибите - Коста Рика, Куба, Доминиканската република, Ел Салвадор, Гваделупа, Гватемала, Хондурас, Мартиника, Никарагуа, Панама;
- Южна Америка - Аржентина, Бразилия, Колумбия, Еквадор, Парагвай, Перу, Уругвай и Венецуела.

Съгласно световната база данни на EPPO<sup>2</sup> (Фигура. 2), неприятелят е прихванат извън естественият си ареал на разпространение в Европа - Португалия през 1999 г. и Южна Испания през 2001 г. Наскоро екземпляри от *Eutetranychus banksi* са регистрирани на остров Мадейра (Португалия) през 2020 г. и Индия през 2021 г.



Фиг. 2 Глобално разпространение на *Eutetranychus banksi* към 25 април 2024 г. (EPPO Global Database)

## Растения гостоприемници

*Eutetranychus banksi* е полифаг, който напада над 100 растителни вида, принадлежащи към над 30 ботанически семейства. Предпочитаните растения гостоприемници на този акар са видовете от семейства *Fabaceae* (фасулеви) и *Rutaceae* (седефчеви). Значителни икономически щети причинява по видовете от сем. *Rutaceae*, род *Citrus* (цитрус), като *Citrus reticulata* (мандарина), *Citrus aurantiifolia* (лайм), *Citrus*

<sup>2</sup> EPPO Global Database, <https://gd.eppo.int/taxon/EUTEBA>

Amber Green White

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136

<https://corhv.government.bg>, [corhv@mzh.government.bg](mailto:corhv@mzh.government.bg)

тел. 02/4273056

*aurantium* (горчив портокал), *Citrus limon* (лимон), *Citrus sinensis* (портокал) и *Citrus sinensis* spp.

### Повреди

Повредите се предизвикват от подвижните форми (ларви, нимфи и възрастни) на *Eutetranychus banksi*, които смучат сок от горната страна на листата (Фигура 3.), на своите гостоприемници. Вследствие на храненето се получават характерни кръгли некротични петна върху листата. При силно размножаване, вследствие на повредата листата изсъхват и преждевременно окапват, което може да доведе до намаляване на добива.



Фиг. 3. Повреди от *Eutetranychus banksi* по листа



Фиг. 4. Повреди от *Eutetranychus banksi* по плодове (долен ред) сравнени със здрави плодове (горен ред)

Неприятелят *Eutetranychus banksi* може да причини щети и на плодовете (например при цитрусови плодове), което намалява качеството им, тъй като плодовете страдат от липса на пигментация. (Фигура 4)

Контролът с неприятеля се води главно с акарициди и чрез биоконтрол с прилагане на биоагенти. Въпреки това местните биоагенти, които са ефективни срещу други акари, като *Panonychus citri*, не са много ефективни срещу *Eutetranychus banksi*.

### Път на навлизане и разпространение

*Eutetranychus banksi* вече присъства на Иберийския полуостров в Европа. Предполага се, че неприятелят се е разпространил от Португалия в Испания чрез замърсени контейнери за плодове. По-нататъшното му разпространение на територията на Европа, би могло да се осъществи основно чрез движение и търговски обмен на заразени растения за засаждане.

На къси разстояния *Eutetranychus banksi* би могъл да се разпространи, чрез естественото придвижване до различни части на растението и съседни листа, а на по-

Amber     Green     White

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136  
<https://corhv.government.bg>, [corhv@mzh.government.bg](mailto:corhv@mzh.government.bg)  
тел. 02/4273056



дълги разстояния, до съседни дървета и градини, чрез пренасянето му от вятъра или с помощта на човешката дейност (дрехи, оборудване, селскостопански машини и превозни средства) и животните.

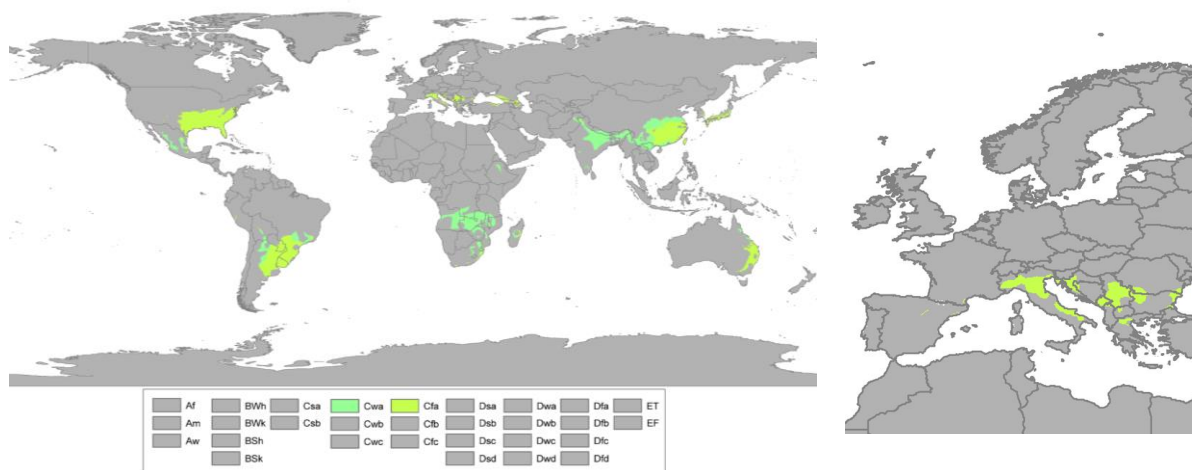
### Възможен риск

Растенията гостоприемници на вредителя, видовете от род *Citrus*, са широко разпространени и се отглеждат с цел производство на цитрусови плодове на много места в Южна Европа (западната част на ЕС и Средиземноморския басейн) - Испания, Италия, Гърция, Португалия, Франция, Кипър и Хърватия. При продължаване на разпространението на *Eutetranychus banksi* от Португалия и Испания към страните с производство на цитрусови плодове, той би могъл да окаже негативно икономическо въздействие върху добива, качеството и производството на цитрусови плодове.

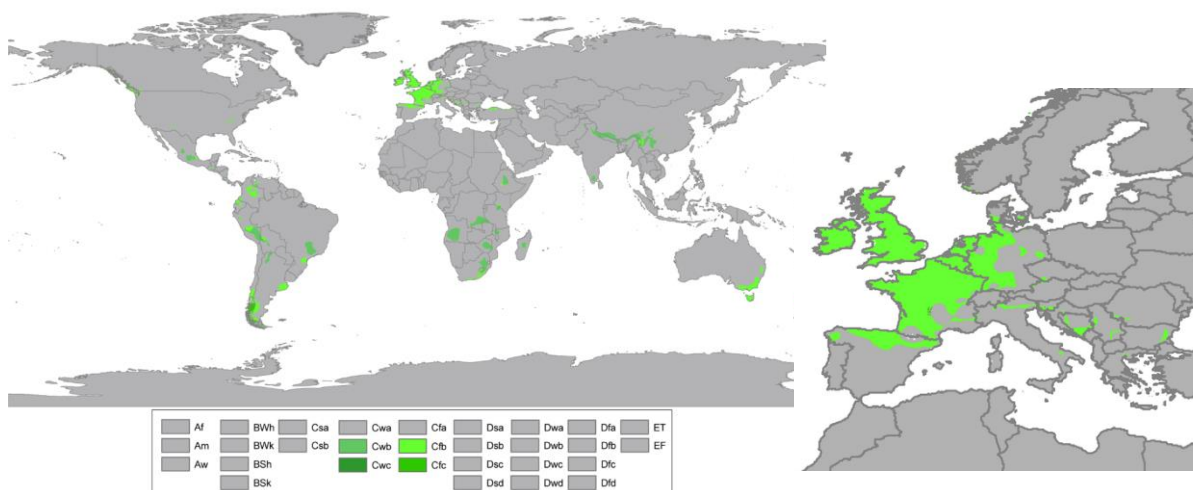
Тъй като *Eutetranychus banksi* е полифаг той може да причини щети и на други култури.

### Значение за България

Към настоящия момент тетраниховият акар *Eutetranychus banksi* не присъства в Р България и растенията му гостоприемници, видовете от род *Citrus*, не са широко разпространени на територията ѝ. Въпреки това би следвало да се има предвид, че климатът по крайбрежието на Черно море е от тип Cfa (влажен субтропичен климат) (фигура 5), и Cfb (морски климат) (фигура 6), а тези типове климат се срещат и в страни в които вредителят присъства.



Фиг. 5. Влажен субтропичен климат (Cfa) по класификацията на Кьопен



Фиг. 6. Морски климат (Cfb) по класификацията на Кьопен

При неспазване на фитосанитарните мерки за контрол, неприятелят би могъл да навлезе в страната ни чрез внос на цитрусови плодове с произход от страни с наличие на *Eutetranychus banksi*. При евентуално навлизане на неприятеля, той би могъл да причини щети на други култури, тъй като е полифаг и напада растения не само от семейство *Rutaceae*, род *Citrus*, но и много видове от семейство *Fabaceae* (фасулеви).

При съмнение за наличие на *Eutetranychus banksi* и/или предполагаеми повреди от него, е необходимо незабавно да се уведомят официалните власти. Ранното откриване би могло да помогне за управлението (обследване, прогноза и контрол) на този вредител в България.

#### Източник:

European and Mediterranean Plant Protection Organization (EPPO, 2024), EPPO Alert List – last updated in 2024-04, EPPO Alert List – *Eutetranychus banksi* (Acari: Tetranychidae), *Texas citrus mite*,

[https://www.eppo.int/ACTIVITIES/plant\\_quarantine/alert\\_list\\_insects/eutetranychus\\_banksi](https://www.eppo.int/ACTIVITIES/plant_quarantine/alert_list_insects/eutetranychus_banksi)

#### Снимков материал:

Фиг. 1. – Възрастен индивид *Eutetranychus banksi* и яйца ,  
[https://www.eppo.int/ACTIVITIES/plant\\_quarantine/alert\\_list\\_insects/eutetranychus\\_banksi](https://www.eppo.int/ACTIVITIES/plant_quarantine/alert_list_insects/eutetranychus_banksi)

Фиг. 2. – Глобално разпространение на *Eutetranychus banksi* към 25 април 2024 г. (EPPO Global Database) <https://gd.eppo.int/taxon/EUTEBA/distribution>;

Фиг. 3 и 4.- Повреди от *Eutetranychus banksi* по листа и плодове,

Amber Green White

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136  
<https://corhv.government.bg>, [corhv@mzh.government.bg](mailto:corhv@mzh.government.bg)  
 тел. 02/4273056



[https://www.eppo.int/ACTIVITIES/plant\\_quarantine/alert\\_list\\_insects/eutetranychus\\_banksi](https://www.eppo.int/ACTIVITIES/plant_quarantine/alert_list_insects/eutetranychus_banksi)

Фиг. 5. Влажен субтропичен климат (Cfa) по класификацията на Кьопен, [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/ae/Koppen\\_World\\_Map\\_Cwa\\_Cfa.png](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/ae/Koppen_World_Map_Cwa_Cfa.png)

Фиг. 6. Морски климат (Cfb) по класификацията на Кьопен, [https://bg.wikipedia.org/wiki/Океански\\_климат#/media/Koppen\\_World\\_Map\\_Cfb\\_Cfc\\_Cwb\\_Cwc.png](https://bg.wikipedia.org/wiki/Океански_климат#/media/Koppen_World_Map_Cfb_Cfc_Cwb_Cwc.png)



Други информации в областта на здравето на растенията, могат да бъдат намерени на интернет страницата на Центъра за оценка на риска по хранителната верига – <https://corhv.government.bg/>  
<https://corhv.government.bg/Здраве-на-растенията-с-31>

**Изготвил:** Татяна Величкова, н-к отдел ЗРХЗХ,  
Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ,  
06.06.2024 г.

Amber     Green     White

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136  
<https://corhv.government.bg>, [corhv@mzh.government.bg](mailto:corhv@mzh.government.bg)  
тел. 02/4273056